GOD. XXVIII BROJ 6 BEOGRAD, 1959 CENA 20 DIN.

BLAGOVESTI

MESEČNIK

Majka Božja s Isusom

Marijo, svibnja Kraljice, ti Majko rajskog slavlja!
Pred sliku tvoju ružice na pozdrav svibanj stavlja.

MUČEN POD PONCIJEM PILATOM

1. Naši članci o Svetom Pismu ne idu ove godine usporedno s crkvenom godinom. Zato se čitatelji ne smiju čuditi, što sada u uskrsnom vremenu nailaze na članak pod gornjim naslovom. Kako smo već upozorili u prvom ovogodišnjem broju, u člancima o Svetom Pismu želimo čitatelje upoznati s povjesnim, religioznim i kulturnim okolnostima, u kojima je nastao Novi Zavjet.

2. U prošlom smo broju opisali Herodova glavnog nasljednika: Arhelaja. On je godine 6. poslije Krista otjeran u progonstvo. Njegova zemlja, koja je obuhvatala Samariju i Judeju s glavnim gradom Jeruzalemom, došla je sada pod neposrednu rimsku vlast. Tu su počeli vladati t. zv. prokuratori ili upravitelji, i to do godine 41., kada je za kratko vrijeme opet zavladao Palestinom Herod Agripa I., unuk Heroda Velikog i Marijamne Makabejke. Iza njegove smrti opet će Palestinom vladati rimski upravitelji i taj drugi niz upravitelja traje od godine 44. do 66. Tada je započeo strahoviti židovsko-rimski rat, za kojega je godine 70. do temelja uništen Jeruzalem zajedno s prekrasnim svojim hramom.

3. Među upraviteljima prve skupine (od god. 6. do 41) nas najviše zanima Poncije Pilat. Povjesni izvori spominju i ostale upravitelje ovog razdoblja, ali u Svetom se Pismu spominje samo Poncije Pilat. On je ostao zapažen u povijesti zbog svoje uloge prigodom Isusove smrti. Najvjerojatniji je datum Isusove smrti 7 travanj 30., a tada je Pilat zastupao rimsku vlast u Judeji. Njegovo je ime ušlo u Vjerovanje. Ova briga Crkve da Isusovu spasiteljsku smrt ovako točno i čvrsto poveže s podacima svjetske povijesti, vrlo je značajna. Crkva je naime svijesna, da je njen Osnivač povjesna osoba i da ju je osnovao na točno određenom mjestu zemlje, u određeno jedno vrijeme. Njeni počeci ne padaju u maglovite neke mitske udaljenosti u prostoru i vremenu. Liturgija to s pravom i ponosom ističe. Zato se već stoljećima u našim crkvama izgovara, ili štoviše svečano pjeva ime rimskog upravitelja Poncija Pilata: „Mučen pod Ponc ijem Pilatom, raspet umro i pokopan".

4. Rimski upravitelji u Palestini imali su svoje sjedište u Palestinskoj Cezariji, na Sredozemnom moru. Stanovali su ondje u palači, što ju je dao izgraditi Herod Veliki. Upraviteljeva se rezidencija zove pretorij. Kad bi upravitelj dolazio u Jeruzalem, — a to je obično bivalo o svetkovinama, na koje su dolazili brojni Židovi iz cijeloga carstva, — stanovao bi u tvrđavi Antoniji, uza sam hram. Tu je boravila stalna vojna posada, ali jedan je dio tvrđave bio uređen kao vrlo luksuzni stan upraviteljev. Ovamo su Isusa doveli njegovi tužitelji. Tu mu je Pilat sudio, tu su ga vojnici bičevali, tu je na sebe primio križ. Po tim kamenim pločama ostavila su Isusova stopala krvavi trag.

5. Upravitelj je imao vrhovnu vlast nad svim četama u Palestini. Imao je također vrhovnu upravu, sudačku i poreznu vlast. U ubiranju poreza služili su se upravitelji provincija obično lokalnim vlastima, a neke su daće davali kao u zakup. Zakupnici ovakvih daća nastojali su dakako što više zaraditi, a u isto su vrijeme bili u pravom smislu riječi sluge mrskog rimskog okupatora. Naša Evanđelja vrlo vjerno opisuju, kako su ti zakupnici, nazvani carinici, bili Židovima mrski.

Prema Židovima su Rimljani bili donekle širokogrudni u vjerskim stvarima. Car August poslao je u jeruzalemski hram darove, te odredio, da se svaki dan u hramu žrtvuju jedno tele i dva janjeta „za cara i rimski narod". Rimske čete nisu smjele unositi u Palestinu svoje znakove s carevom slikom. Židovsko se bogoslužje obavljalo gotovo nesmetano, kako u hramu, tako i u brojnim sinagogama. No bilo je u tom pogledu dakako i šikanacija sa strane Rimljana. Tako su na pr. čuvali u Antoniji svečane haljine velikog svećenika i davali ih na upotrebu samo o velikim svetkovinama.

6. Poncije Pilat bio je upravitelj Judeje i Samarije kroz deset godina, od godine 26. do 36. S njim je iz Italije došla u Judeju i njegova žena. Počevši od cara Augusta više nije bio na snazi zakon, koji je zabranjivao upraviteljima provincija, da sa sobom povedu svoje žene. Pilatovu ženu spominje evanđelist sv. Matej (27, 19).

Budući židovski kralj Herod Agripa I u jednom pismu, što ga je poslao caru Kaliguli, svom prijatelju iz djetinjstva, veli za Pilata, da je „nemilosrdan, bezobziran i tvrdoglav". I još ga optužuje, da je „podmitljiv, nasilan, da pljačka, da zlostavlja ljude da mnoge daje ubijati bez ikakve osude da je nepodnosivo okrutan". Lako je razumljivo, da za ovakva čovjeka zakon nije mnogo značio. Židovski povjesničar Josip Flavije zapisao je dosta njegovih zločina. Iz naših Evanđelja također vidimo, da je bio nasilnik. Kod sv. Luke (13, 1) čitamo, da je dao ubiti veći broj Galilejaca, kad su prikazivali svoje žrtve.

7. No najviše nam je Pilat poznat iz Isusove Muke. To je svima kršćanima dobro poznato, pa ne moramo posebno ni opisivati. Oni, koji se vladaju tiranski prema podložnicima, obično su vrlo ropski pokorni pretpostavljenima, pa makar to bilo na štetu istine i poštenja. Pilat je očito bio uvjeren, da je Isus nevin. No ipak ga je osudio, da ne padne u nemilost kod Cezara.

Godine 36. opozvan je Poncije Pilat iz svoje službe i poslan u Rim, da se opravda pred carem za neki pokolj Samaritanaca, što ga je on naredio. Poslije toga ne znamo iz povijesti više ništa sigurno o Pilatu. Legenda se mnogo s njim pozabavila, kao i s njegovom ženom, kojoj je dala ime Prokula. Za nas je dosta znati, da je Poncije Pilat ostao u povijesnoj uspomeni jedino zato, što je kao rimski upravitelj Judeje osudio na smrt našeg Spasitelja.

ZA POLETNU OMLADINU

1. Kada se u proleće šetamo u prirodi, gledamo zelene pašnjake i rastuće žito cvatuće voćnjake i šljivike, slušamo radosne ptice selice koje već vode brigu za novi naraštaj, nehotice nam prelaze misli na našu omladinu, nadu naših sela i gradova, naše domovine. U poletnom se proleću, šarenomu zelenilu i cveću, u mirisu i pesmi postavljaju temelji budućnosti, nastavljaju se rodovi i plodovi, čoveku i životinjama prepotrebna hrana.

Da li će se nade ostvariti? Mnogo opasnosti preti poljskim usevima, voćnjacima, sitnim pticicama, a i našoj omladini. Među moralnim opasnostima, koje čine najviše štete u mladim srcima, jest nečistoća, neuredne polne strasti. Zbog ovih je uništeno toliko lepih nada, upropašteno toliko talenata, koji bi mogli biti od velike koristi zajednici i narodu.

2. Naprotiv, vrlina čistoće duše solidan je čuvar srećne mladosti i jamac uspeha u zrelom dobu. Čistoću nazivamo onom vrlinom, koja uređuje polni nagon prema volji Božjoj, kako se javlja u šestoj i devetoj Božijoj zapovedi.

Ljudsko je telo sa svim sposobnostima stvoreno od Boga. A sve što izlazi iz Božjih ruku, dobro je i lepo. Samo po sebi na čoveku nije ništa ružna ni nedostojna. Nered koji zapažamo na sebi, potiče od istočnog greha, ne od Boga. Sa svim stvarima se treba tako služiti, kako je Bog odredio, koji je sve zamislio i stvorio. Polni nagon ima uzvišeni cilj: »Rastite i množite se i napunite zemlju« (1 Mojs. 1, 28). U novom je zavetu kršćaninu dozvoljeno slediti težnje polnog nagona samo u crkvenom braku. Svako drugo udovoljavanje polnom nagonu grešno je, protivno Božjoj volji, učenju Crkve, sreći pojedinca i zajednice.

Omladinac, koji odvažno zauzdava sve porive polnog nagona te se dosledno sklanja od svih takvih telesnih užitaka, pravom se naziva čistim, gaji vrlinu svete čistoće.

3. »O kako je lep čist naraštaj u sjaju, jer je uspomena njegova besmrtna i priznata je kod Boga i kod ljudi. Je li tu, ide se za njim; je li daleko, čezne za njim. U večnosti korača, krunom okrunjen, kao pobednik, pošto je pobedio u natjecanju neokaljanih bojeva« (Mudr. 4, 1.2) »Sinko moj, očuvaj sebi cvet mladosti svoje zdravim i ne troši snage svoje na tuđinku« (Sir 26, 19). Tako je gledao Sari Zavet na vrlinu čistoće, koji inače u moralnom pogledu ne dostiže uzvišenosti kršćanstva.

Krist je primerom i rečima ukazivao na vrlinu čistoće. Svi članovi svete Obitelji živeli su devičanski, isticali su se krepošću devičanstva Ivan Krstitelj, Ivan Evanđelist, apostol Pavle itd. U Besedi na gori Isus Krist obećava najveću nagradu čistoći govoreći: »Blaženi koji su čista srca, jer će oni videti Boga« (Mt 5, 8). Apostol Pavle govori: »Bludnost i svaka nečistoća ili lakomost neka se i ne spominje među vama, kao što se

pristoji svetima« (Ef 5, 3) »Jer nas Bog nije pozvao na nečistoću nego na svetost« (1 Sol 4, 7).

4. I neznabošci su uzdizali vrlinu čistoće. Rimljani su iskazivali svojim Vestalkama visoko poštovanje. Filozof Seneka je kazao: »Čistoća je najveći ures.« Pitagorejci su učili: »Bog nema na zemlji pristojnijeg stana nego je čista duša.« Epiktet je savetovao omladini: »Ako vam se pojave pretstave o kakvoj pohoti, pazite da vas ne zarobe. Setite se, šta će biti posle toga: ako popustite strastima, kasnije ćete se kajati i osećati grižnju savesti. Ako se svladate, bićete radosni i zadovoljni samim sobom.«

Tako su pisali o vrlini čistoće pretstavnici klasičnog rimskog sveta koji je ogreznuo duboko u blato razvrata. Nema sumnje da je uvek bilo dovoljno ljudi koji su se potsmevali toj vrlini, držali je nemogućom te smatrali potpunu devičansku čistoću lažnim pretvaranjem. Ni danas ne bi bilo teško naći slučaj Pietra Bandineli-a. To je bio mladić koji je zbog svoje lepote služio velikom slikaru Leonardu da Vinci kao model za Krista kad je taj slikao čuvenu »Poslednju večeru«. — Ali kad je umetnik posle nekoliko godina tražio model za Judu Izdajnika i tražio po ulicama čoveka koji bi mu pozirao za tog nesretnika, opet se zaustavio na istom Pietru Bandineli-u, koji je u međuvremenu sasvim propao zbog razvratnog života.

5. Ako te muči misao, da li je moguće održati se čistim, razmisli ovo: Bog ne može zapovedati nešto što je nemoguće. Kad ne bi bilo moguće živeti čisto, služeći se svim potrebnim prirodnim i natprirodnim sredstvima, Gospod Bog svete čistoće ne bi tražio. Kad je traži, znači: moguća je.

Bog nas očinski ljubi, i njegova je ljubav veća od svake zemaljske. On ne može zapovedati nešto, što bi bilo štetno po naše fizičko ili psihičko zdravlje. Isto tako Bog ne može tražiti nešto, čime bismo okrnjili razvoj svoje ličnosti. Prema tome već unapred treba odbiti sve savete, ma s koje strane oni dolazili, da udovoljavanje polnom nagonu u raznim oblicima kao slobodna ljubav pa čak u raznim seksualnim nastranostima koristi zdravlju, razvoju ličnosti i pravoj životnoj sreći.

6. Život sam pobija takva tvrđenja. Crkva može pokazati na bezbrojne čete čistih devičanskih svetaca i svetica, koji su čistim neokaljanim životom slavili Boga i činili neprocenjive usluge ljudskoj zajednici. U Crkvi i danas živi preko jedan milion i po, Bogu posvećenih osoba oba pola, koji su prihvatili žrtvu devičanskog života, da bi mogli vršiti savršenije svoj apostolat na slavu Božju i spas bližnjega.

7. Vrlina čistoće je teška, naročito za omladinu u vreme puberteta, a i posle sve do venčanja. Ona je velika stvar, koja se ne sme prepustiti golom slučaju, nego se mora raditi na tome naćrtno, svesno, harmoničnom saradnjom omladine, roditelja i njihovih zamenika te Crkve. Samo zajedničkom akcijom moguće je računati na uspehe.

Stoga je potrebno:

a) Gajiti visoko mišljenje o svetoj čistoći. Sveta je čistoća anđeoska krepost, pošto čini čoveka sličnim anđelu. Čist mladić manifestuje snagu duha, živi za uzvišenije ideale. On zna da je sveta čistoća zanj obaveza, naložena šestom i devetom Božjom zapovedi. Svestan je da se nevetom Božjom zapovedi. Svestan je da se nečisti gresi kažnjavaju na ovom svetu i u večnosti. Kad je Bog zapoveda, zna da je ona moguća, ali je samo jaki usvajaju.

b) Zna se da postoji nesuglasje između tela i duše. Da bi mladić održao prevlast duha, mora svladavati svoje telo prema rečima apostola Pavla: »Nego trapim telo svoje i zarobljavam, da tako, pošto sam drugima propovedao, sam ne budem zabačen« (1 Kor 9, 27). Život donosi svakim danom dovoljno prilika za trapljenje i zarobljavanje svoga tela. Ko se trsi da savesno ispunjava sve svoje dužnosti kod kuće, u školi, u društvu, svuda i uvek, ima i previše prilike za svladavanje samoga sebe. Ako se atletičar povinuje propisima teškog treninga, samo da može računati na uspeh na takmičenju, zar se za mnogo uzvišeniji cilj: očuvati anđeosku vrlinu čistoće, ne isplati podrediti se svakoj stezi, koju ta krepost traži?

c) Ako se možda na drugim područjima smatra beg nečasnim i kukavnim u našoj stvari to ne važi. U begu je spas, kazali su stari. Ko hoće sve da vidi, svaku knjigu da pročita, svaki film da gleda, sa svakim društvom da se upozna, isključeno je, da bi takva omladina ostala čista. Ko opasnost ljubi, u opasnosti i pogine. Ukoliko je na svetu više opasnosti za čistoću srca, utoliko disciplinovanija mora da bude omladina.

Neki kažu: čistima je sve čisto. Ako tako govoriš, jesi li ubeđen da je tvoje srce čisto? Samo blažena Devica Marija nije imala nikakvih neurednih strasti. Krepostan kralj David je zbog neopreznog pogleda duboko pao te si navukao tešku kaznu.

č) Svetu čistoću prethodi, prati i štiti kršćanska stidljivost. Iz detinjstva treba omladina da uči pristojno se odevati, vladati i govoriti. Kome je već u najranijim godinama usađen osećaj stidljivosti, da beži od svega što bi poteralo crvenilo na njegovo lice, takav ima jaku zaštitu od teških bludnih greha.

Sa stidljivošću mora biti vezana i poniznost. »Budući da je uzdržljivost veliko dobro Božjih svetaca, najbudnije treba pripaziti, da se ne pokvari ohološću«, kazao je sv. Augustin. Vrlina čistoće je dar Božji, delo milosti, a ne isključivo plod našeg nastojanja. Gordošću ili ohološću zatvorili bismo vrata milosti Božjoj, a bez nje greh je neminovan.

d) Stoga je za održavanje svete čistoće preko potrebno služiti se sredstvima milosti: molitvom i svetim sakramentima. »Bdijte i molite«, kazao je Isus učenicima u Getsemaniju. Molitvom primamo pomoć, kako je Gospodin rekao: Jer svaki koji moli, dobija, a koji traži, nalazi, i onome koji kuca, otvoriće mu se (Mt 7, 8).

Molitvi treba dodati i sakramente. Sveta nas ispoved čisti od prošlih greha i ozdravlja od duhovnih slabosti. Ako se rado i dobro ispovedamo, greh ne može uhvatiti jačih korena u našoj duši. Sveta pričest je najbolji lek protiv naših slabosti. Od prvih stoleća su nazivali Euharistiju: »kruh jakih i vino koje rađa device«.

e) Na kraju da spomenemo još jedno sredstvo: detinju ljubav prema Majci Božjoj. »Devičansko je dostojanstvo započelo od svete Device,« uči sveti Avgustin. Sv. Ambrozij nastavlja: »Neka vam dakle bude Marijin život kao slika devičanstva u kojoj se, kao u ogledalu, sjaji sjaj čistoće i lepote kreposti.« Uzvišen i čist lik Bezgrešne pravi je magnet, koji privlači čiste, idealne duše te ih čuva da se ne okaljaju blatom nečistoće.

Šta leži Blaženoj Gospi više na srcu, nego da nas gleda kako se junački borimo za kršćanske ideale čista i neokaljana života, da budemo dostojni nazivati se Kristovom braćom i primiti večne nagrade. Sada u mesecu maju katolički svet slavi Blaženu Gospu kao Kraljicu svibnja. Tokom tih pobožnosti preporučujmo dragoj Gospi našu omladinu, da je uzme pod svoj majčinski plašt, da je podupire u borbi protiv neuredne setilnosti, da ostane čista, zdrava, poletna, jamac srećne budućnosti.

Don Bosko

ŽIVOT DOMINIKA SAVIJA

12. Poglavlje

Neke zgode. — Dominikova ljubežljivost u općenju s vršnjacima.

Misao, da pridobiva duše za Boga, svuda ga je pratila. Za vrijeme odmora bio je on duša igre, ali sve što je učinio i rekao, smjeralo je na ćudoredni napredak, i vlastiti i drugih. Uvijek je točno izvršivao pravila pristojnosti, koja zabranjuju prekidati drugoga u govoru. Ako su pak drugovi šutjeli, znao je on odmah iznijeti neka prijeporna pitanja iz povjesti ili koju teškoću u rješavanju matematičkih zadataka. Uza to je uvijek imao pri ruci mnogo pričica, zbog kojih su svi vrlo rado s njime drugovali. Ako se kada dogodilo, da je koji izrazio svoje negodovanje, on je odmah iznio kakvu šalu, kakvu veselu priču ili što drugo, što je izazvalo veselje, zapriječilo nezadovoljstvo i vrijeđanje Boga među drugovima. Njegova vesela ćud i živahnost učiniše, da su ga zavoljeli i oni drugovi, koji inače nisu mnogo marili za pobožnost. Svi su se smatrali sretnima, što mogu s njime općiti i svaki je njegove savjete i opomene uzimao za dobro.

Jednoga se dana htjede jedan od njegovih drugova zakrabuljiti, a to se Dominiku nije sviđalo. »Bi li ti bilo drago« — upita ga on — »kad bi ti zaista tako izgledao, kako si se obukao, s dva roga na čelu i s dugim nosom i u pokladnom odijelu?«

— »Nipošto!« — odgovori ovaj.

— »Dakle?« — odvrati Dominik, »kad ne želiš biti takav, zašto se sad hoćeš takav prikazivati i preinačivati svoj lijepi oblik lica, koji ti je Bog dao?«

Za vrijeme odmora, dok su se djeca igrala na dvorištu, dođe među njih neki nepoznati čovjek. Taj čovjek stane razgovarati s jednim od dječaka. Razgovarajući s njime, govorio je tako glasno, da su ga mogli razumjeti i oni, koji su stajali postrance. Da primami dječake, pripovijedao je ovaj zlikovac najprije kojekakve šale, kojima je prisutne natjerao na smijeh. Naskoro ga opkole dječaci i stanu ga u napetoj radoznalosti slušati. Kad je vidio, da su ga oni okružili, svrati svoj razgovor na vjerske stvari. Po običaju takvih ljudi, stade i ovaj nabacivati kojekakve lude prigovore, izrugivati se najsvetijim stvarima i napadati svećenstvo. Nekoji od prisutnih dječaka nisu mogli slušati ove pogrde, ali jer se nisu usudili protusloviti, udaljiše se. Ipak ih je još mnogo ostalo, te su u svojoj neopreznosti i dalje slušali stranca. Slučajno je tad i Dominik pristupio toj grupi. Čim je razabrao o čemu je riječ, prezre svaki ljudski strah i dovikne drugovima: »Podimo odavle i ostavimo ovoga nesretnika. On hoće da nam ugrabi naše duše.« Drugovi odmah poslušaju svog ljubaznog druga pa se svi bez oklijevanja udalje od ovog glasnika sotone. Kad je tuđinac vidio, da su ga svi ostavili, ode pokunjen odanle i nisu ga više nikada vidjeli.

Drugom su se zgodom htjeli neki poći okupati, što je svagdje pogibeljno, a napose u okolici Turina, gdje bez obzira na ćudoredne pogibelji, imade vrlo dubokih i brzih voda, u kojima je već mnogo djece zaglavilo zbog svoje neopreznosti. Dominik je primjetio njihovu nakanu, te ih je htio pripovijedanjem svakojakih novosti zadržati. Kad je pak vidio, da oni pod svaku cijenu hoće izvršiti svoj naum, reče odlučno: »Ne, ja ne ću da vi idete!«

— »Ta mi ne činimo nikakovo zlo!«

— »Vi ste neposlušni poglavarima i izlažete se opasnosti, da koga zavedete na zlo, a mogli biste se i utopiti. I onda još govorite, da u tome nema nikakva zla.«

— »Mi ne možemo više podnositi toliku vrućinu, moramo se malo rashladiti.«

— »Ako ne možete podnositi vrućinu ovoga svijeta, kako ćete onda moći podnositi vrućinu u paklu, koju zaslužujete?«

Ove su riječi proizvele namjeravani učinak. Dominikovi se drugovi nisu išli kupati, već su se dalje s njime igrali, te su običajni sat pošli u crkvu, da prisustvuju službi Božjoj.

Neki od pitomaca u oratoriju, koji su od srca željeli dobro svojim drugovima, udružiše se u neku vrstu društva s namjerom, da lakoumne svrate na bolji put. Dominik je također bio u tom udruženju, te je bio jedan od najgorljivijih članova. Kad je dobio kakvu poslasticu, koju jabuku, sličicu, križić ili što slično, spremio je i čuvao za spomenutu svrhu.

— »Tko hoće ovo? Tko hoće ovo?« — zaviknuo bi, kad mu se pružila prilika.

— »Ja, ja, ja,.... ! « — vikali su svi i potrčali k njemu.

— »Čekajte, čekajte,« — reče on. — »To ću dati onome, koji mi najbolje odgovori na jedno pitanje iz katekizma.«

Pitanja je pak postavljao samo lakoumnijima, pa ako su mu barem na po odgovorili, dao im je onaj mali dar .

Druge je opet pridobivao na drugi način. Pristupio bi k njima i nagovorio, da se malo prošeću s njime. Dao im je prigodu, da mu štogod pripovijedaju, a znao se također i s njima igrati. Katkada si ga mogao vidjeti kao Herkula s buzdovanom u ruci i s velikim šlapom na leđima, u takozvanoj igri »žaba«, kako je sav bio zaokupljen igrom tako, te se činilo, kao da ni za što drugo ne misli. Iznenada je pak znao prekinuti igru i reći svojem sudrugu u igri: »Hoćeš li, da idemo zajedno u subotu na sv. ispovijed?« Budući da je subota bila još daleko, drug bi mu, da mogne nastaviti s njime igru i da mu ispuni želju, odmah obećao ono, što je on tražio. To je Dominiku bilo dosta i igra se nastavila. Ali Dominik nije zaboravio na to obećanje. Svakom mu je zgodom dozivao u pamet i nastojao onda pripraviti ga na dobru ispovijed. Kad je pak došla subota, pratio ga je u crkvu i ispovijedio se prije njega. Često mu je još preporučio dobrotu ispovjednikovu i s njim je zajedno obavljao zahvalu. Ovakvi mali uspjesi, koje je češće postizao, pripravljali su mu veliku utjehu, a njegovim su drugovima mnogo koristili, jer se mnogo puta dogodilo, da neki nisu imali nikakve koristi od ispovijedi, dok su bili ipak pristupačni za Dominikove opomene.

Katkada se dogodilo da se koji, kad je došla subota, nije nigdje pojavio, premda je cijeli tjedan obećavao. Kad ga je Dominik kasnije susreo, rekao je šaljivo: »Ej ti nevaljalče! Ovaj si me puta prevario.«

— »Ali, čuj« — odgovori mu drug — »ovaj puta nisam bio pripravan, pa nisam mogao doći.«

— »Siromah!« — odvrati Dominik — »zar ne vidiš, da te đavao dobio u svoje zamke, jer si sada još manje spreman i vidim da si posve žalostan. Idi i pokušaj se jedamput dobro ispovijediti. Vidjet ćeš, kako će ti radost ispuniti srce.«

Ako se takav poslije ispovijedio, vratio bi se obično sav sretan natrag k Dominiku te mu ganut rekao: »Istina je, što si rekao, ja se zaista osjećam sretan. Ubuduće ću ići češće na sv. ispovijed.«

U zavodu gdje ima mnogo pitomaca, ima uvijek i takvih, koje drugi izbjegavaju, bilo poradi neugladenosti ili neukosti ili lošeg odgoja, bilo poradi njihova neprivlačivog ponašanja. Ovakvi moraju osjećati svu gorčinu zapuštenog srca baš onda, kad bi im prijateljska utjeha bila najpotrebnija.

Takvi pitomci bijahu Dominikovi prijatelji. S njima se on družio, zabavljao ih lijepim razgovorima i davao im dobre savjete. Stoga se mnogo puta dogodilo, da su dječaci, koji su odlučili pustiti uzde svojim zlim strastima, obodreni ljubežljivim Dominikovim riječima, poprimili opet smisao za dobro.

Zbog njegove ljubežljivosti svi su željeli, da ih u bolesti Dominik dvori, napose oni, koje su tištale i druge nevolje, našli su slatku utjehu, ako su svoje nevolje njemu povjerili. Tako mu je bio put otvoren, te je neprestano mogao iskazivati usluge ljubavi svome bližnjemu i povećavati si zasluge pred Bogom.

13. Poglavlje

Duh molitve. — Pobožnost prema Blaženoj Djevici — Marijin mjesec.

Među darovima, kojima ga je Bog obdario, najizvrsnija je bila gorljivost u molitvi. Njegov je duh tako navikao općiti s Bogom, da je na svakom mjestu, čak i sred najbučnijih igara, držao u sabranosti svoje misli i da je u pobožnim željama dizao k Bogu svoje srce. Kad je obavljao zajedničku molitvu, izgledao je kao anđeo. Tijelo mu je bilo nepomično, držanje pobožno, nikamo se nije nastanjao. Kad je tako klečao, vedra lica, malo pognute glave i poniknutih očiju, mogao bi ga čovjek doista nazvati drugim sv. Alojzijem .

Dosta je bilo vidjeti ga i čovjek je odmah bio time potaknut na pobožnost. Godine 1854. bio je grof Kajs imenovan predsjednikom društva sv. Alojzija, koje je bilo osnovano u oratoriju. Kad je grof prvi puta prisustvovao našim crkvenim pobožnostima, vidio je jednog dječaka, koji je tako pobožno molio, te mu se divio. Kad je pobožnost svršila, želio je saznati čije je to dijete bilo. Tko je to drugi mogao biti nego Dominik.

I sam je njegov odmor bio gotovo uvijek razdijeljen u dvoje. Jedan je dio većinom upotrebio za pobožno čitanje ili je išao s kojim suučenikom u crkvu, da se pomoli ili za duše u čistilištu ili na čast Blažene Djevice Marije.

Pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji bila je u Dominiku vrlo velika. Njoj se u čast svakog dana u nečem svladao. Osobama drugog spola nije nikada gledao u lice. Kad je išao u školu, nikada nije svojim očima dopuštao, da mu lutaju naokolo. Katkada je išao na javne priredbe, koje su njegovi drugovi promatrali tolikom radoznalošću, da nisu ni znali za same sebe. Ako su kada Dominika zapitali, da li mu se štogod osobito dopalo, znao bi reći, da se ne sjeća. Jednom se neki dječak razljutio na ovaj odgovor te ga ukorio slijedećim riječima:

— »Pa što ćeš onda raditi s očima, ako se ne služiš njima, da gledaš?«

— »Ja ću svoje oči upotrebiti« — odgovori mu Dominik, »da promatram lice naše nebeske majke Marije, kad jednom dođem u nebo, da je tamo posjetim, ako me Bog nađe vrijednim ove milosti.«

Osobitu je pobožnost gajio prema prečistom Srcu Marijinu. Uvijek, kad god je išao u crkvu, kleknuo je pred njezin oltar i molio je, da mu isprosi milost te uzmogne sačuvati svoje srce čisto od svih nečistih napasti. »Marija« — govorio je, — »ja želim uvijek ostati tvoje dijete. Daj mi milost, da radije umrem, nego da samo jedan grijeh učinim protiv svete čistoće.«

Svakog je petka za vrijeme odmora otišao s drugovima u crkvu, da tamo izmoli krunicu sedam žalosti Blažene Djevice Marije ili barem litanije Majke Božje. Bio je ne samo sav prožet pobožnošću prema Blaženoj Djevici Mariji, nego se također jako veselio, ako je mogao kojeja između drugova nagovoriti da obavi kakvu pobožnost na čast nebeske Majke Marije.

Jedne subote pozove svog suučenika, da pođe s njim u crkvu, da izmole večernju presvete Djevice. No ovaj se usprotivio i rekao, da mu je hladno za ruke. Dominik odmah skine svoje rukavice i dade mu ih te obojica odoše u crkvu. Drugi je puta opet skinuo svoju kabanicu i posudi je drugome, da radije pođe zajedno s njime u crkvu. Tko da se ne divi od čuđenja nad tako velikodušnim djelima te duboke pobožnosti!

U nijedno se vrijeme nije Dominik iskazao velikodušnijim, nego u mjesecu svibnju. On se dogovorio s nekima, da će svakog dana obaviti posebnu pobožnost osim one, što se obavlja javno u crkvi. Uz to je sabrao nekoliko primjera, koje je s velikim veseljem propovijedao, da druge potakne na štovanje Blažene Djevice Marije. Često je o tom govorio u slobodno vrijeme. Sve je nagovarao, da u tom mjesecu obave sv. ispovijed i da pristupe k stolu Gospodnjem, a sam je prednjačio najljepšim primjerom. Svakog je dana pristupao k sv. pričesti tolikom sabranošću, da se veća ne može poželjeti.

Jedna nam osobita zgoda pokazuje, kako je njegova pobožnost prema Mariji bila srdačna. Učenici one spavaonice, u kojoj je on spavao, odlučili su, da će na svoj trošak dati načiniti krasan oltarić. Ovim su pobožnim djelom htjeli na što dostojniji način završiti mjesec svibanj. Dominik se mnogo trudio, da se ostvari ovaj naum, ali kad dođe jednom među svoje drugove, reče im: »Ah, ja sam u neprilici. Za tu stvar treba novaca, a ja nemam ni prebijene pare. Ali ipak — doda brzo — moram i ja na svaki način nešto pridonijeti.« Zatim uzme knjigu, koju je dobio, kao nagradu, te izmolivši dozvolu od svojih poglavara, vrati se sav radostan i reče: »Drugovi, eto sad mogu i ja nešto pridonijeti za slavu Marijinu. Evo vam ova knjiga i prodajte je što bolje možete, to će biti moj dar.« Kad su to drugovi vidjeli, bijahu ganuti, te stanu i oni isto tako davati knjige i druge stvari. Od svega toga priredili su onda malu lutriju a prihod su upotrebili za troškove.

Kad je oltarić bio gotov, željeli su pitomci proslaviti svoj blagdan što svečanije. U tu je svrhu svaki darovao, koliko je najviše mogao. Budući da prije nisu mogli za svečanost pripraviti sve, što je trebalo, morali su raditi i one noći prije blagdana. »Ja ću — reče Dominik odmah — rado raditi cijelu noć.« No njegovi su ga drugovi stali nagovarati da ide spavati, jer je nedavno bio nešto bolestan, ali on ih nije htio poslušati. Pođe istom na zapovijed poglavara, a prije nego je zaspao, reče jednome od drugova: »Čim bude gotovo odmah me probudi, da budem prvi, koji će vidjeti nakićen oltar u čast drage Majke.«

U OKU JOJ SE ZACAKLILA SUZA

Približavala se večer. U kući sa zagorske strane Medvednice sjedio sam sa starim poštarom iz samoga mjesta za stolom s vinom. Gazdarica srednjih godina pravila nam društvo. Muž joj je bio na poslu negdje oko kuće. Njihov desetgodišnji jedinac činio mi se razmaženim.

»Imate li samo njega?« upitah.

»Da, a zašto i bih više. Prošla su stara vremena, kad su žene rađale po desetoro i više djece.«

»Lijepo je imati više djece — i bila bi vam bolja.«

»Mogla sam ih imati, ali mi je i ovo previše.«

»Što mislite time reći, ‚mogla sam ih imati'?«

»Isto što i tolike druge žene.«

»Mislim, da sam pravo razumio. No ipak, uništiti plod u utrobi majčinoj isto je što i ubiti odrasla čovjeka. A da o neminovnim, često i kobnim posljedicama za majku i ne govorimo.«

»Vi ste prvi muškarac, koji mi tako veli. Dosad sam to čula samo od seoskih baba.«

Popismo i izađosmo. Žena na ispraćaju reče: »Navratite se još koji put.«

U sebi rekoh, da neću.

Stari mi poštar vani stisne ruku.

»Hvala vam, što ste joj to rekli. Govorili ste mi iz srca. Ja i moja žena dopustili smo svoj svojoj djeci, da ugledaju svijetlo dana. Nego jeste li opazili kako se gazdarici suza zacaklila u oku?«

»Nisam.«

»Jest! Ja sam vidio.«

Rastasmo se u sumrak, potpuno bliski, makar se prije toga nikad nismo vidjeli.

NAKANE APOSTOLATA MOLITVE. Sveta nas Crkva u mesecu maju poziva da se naročito molimo presvetom Srcu Isusovu za svetovnjake, muškarce i žene, koji se posvećuju odgoju omladine. U misijskom nas pogledu Crkva poziva na molitvu, da bi muslimani po Devici Mariji došli do pune spoznaje njezina božanska Sina.

BOB CONSIDINE

Ovaj američki novinar se rodio 1906 godine u Vašingtonu. Roditelji su mu bili siromašni. Mladi Bob je učio gimnaziju u zavodu Gonzaga. Sa 15 godina počeo je raditi kao pomoćnik u nekom novčanom zavodu. Sa 17 godina pisao je protestno pismo nekoj redakciji na slab izvještaj o teniskoj utakmici. Redakcija ga je pozvala, neka pokaže da li zna nešto bolje. Tako je postao novinar. Sa 25 godina se vjenčao sa Milred Anderson. Sada ima 4 dece.

Kao novinar Bob Considine zastupao je uvek katolička načela. Prokrstario je čitav svet. Za vreme drugog svetskog rata nalazio se je na svim važnijim položajima ratnog sukoba i bio na svim značajnim međunarodnim konferencijama: na Jalti, u Kvibeku, u Teheranu, u Postdamu. Prigodom poslednjih promena na papinskom prestolu on se nalazio u Italiji.

Zanimljivi su neki njegovi utisci. Kao novinar oseća odgovornost, da bez predrasuda i bez unapred izrađenih kalupa pristupa činjenicama te ih pretstavi publici kakve jesu.

Naročito zadovoljstvo je osećao, kad je mogao javiti svetu da se ubica na električnoj stolici pokajao. Najduži izveštaj je bio opis vazdušnog napada američnih zračnih snaga na Tokio. 18 sati bez prestanka se razgovarao sa kapetanom Ted Lawsonom i onda pisao članak jedan mesec.

Najteže mu je bilo pisati životopis blaženog Matt Talbott, za koga gaji veliku nadu, da će biti u kratkom vremenu proglašen svetim. Na Amerikance je u njegovom životopisu delovalo naročito, da se Talbott, koji je bio 16 godina pravi alkoholičar, odrekao pića, postao odjednom potpun i stalan apstinent. Posle smrti se utvrdilo, da se služio teškim mučilima, jer mu je telo bilo sve izranjeno.

Kao katolik smatra da se najveće promene na svetu mogu postići samo molitvom. Razmišljajući Isusovu muku, Bob je zanimljivo primetio da Krist možda ne bi bio razapet, kad bi se mogao služiti privilegijama novinara — slobodom štampe.

Evanđeliste: Mateja, Marka, Luku i Ivana kao i apostola Pavla smatra najvećim novinarima sveta.

Iako je već 36 godina novinar, još ga nije napustila strast novinara. Jedina njegova ambicija je još uvek, da nastavi novinarskim radom, time da dostavlja publici nove vesti i da je upućuje na razumevanje onoga što će doći, kao i da podseća da su ljudi samo bedni smrtnici sa besmrtnom dušom koju valja spasti.

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio prvi: Kula na Dvercima

— Nastavak —

To se odmah potvrdilo.

— Ako hoćete nešto doznati, onda je ovo najgori način koji vam je mogao pasti na pamet, — rekao je Manfredo. — Ovaj mladić tek što nije izdahnuo dušu pod vašim bičem. Što ćete onda, ako baš izdahne od suhe zlobe, za osvetu našoj „ljubeznosti" prema njegovim leđima i grudima tako krasno našaranim!

— Što savjetujete? — pitao je Arland poluglasno. Bilo je očito da ga je zbunilo Manfredovo negodovanje, skrito u nasmješene poruglice.

Tada se moglo jasno vidjeti da gospodin Manfredo nije običan, zahvalni i pokorni gost u susjedgradskoj utvrdi. Taj mladić je morao biti „netko drugi", a nikako plahi, pustopašni dječak, koji je sa posmijehom na usnama i začuđenih očiju posjećuje zagorske dvorce i plemiće.

Manfredo je nastavio govoriti ljubezno. Njegove riječi bile su dosjetke pune iskričave duhovitosti. Ali te riječi bile su daleko oštrije zapovijedi od strogih uzvika gospodina Arlanda, koji je ponavljao sve što Manfredo govori, naređujući pozvanim slugama da smjesta izvrše ono što su čuli.

Uskoro je mladi zatvorenik izveden kroz širom otvorena niska vrata na vlažne, tamne stepenice što su vodile gore u kulu, čudno savijajući u krug, kao da se okreću same oko sebe.

Mladi čovjek nije mogao hodati, pa su ga vukli preko stepenica, jer su mu se ukočene noge savijale i sklizale na vlažnom kamenu. Kao da nije vidio nikog oko sebe, piljio je samo u nemirni plamen svijeće što je odmicao ispred njega na više i od kojeg su se strašili veliki pauci na crnim stjenama kule.

Na gornjem katu su bičevanom sipali u suha usta najbolje vino iz susjedgradskih bačvi. Žedno je pio, ali je s mukom gutao pečeno meso kojim su ga kušali hraniti.

Okupali su ga, obrijali i počešljali mu kosu. Obukli su mu odijelo Arlandova sina Dežimira, jer se Manfredovo pokazalo tijesnim i kratkim za nepoznatog.

— Dežimir će se svakako srditi zbog onog što činimo — rekao je gospodin Arland, ali je zapovijedio da se donese odijelo, ne usuđujući se ni da pogleda Manfreda, koji odmah zatim odredi da uhićenik ima stanovati u jednoj sobi, nedaleko njegovih odaja.

— Tako ću biti siguran da se ne može ponoviti ono što sam vidio noćas, — reče ljubazno se poklonivši gospodinu Arlandu.

Gospodar Susjedgrada odgovori također udvornim poklonom, ali ne reče ništa.

XIV

— Tko ste vi?

Manfredo se nagnuo nad lice neznanca koji je ležao na postelji, osvijetljen jutrom iz uskog prozora.

Tišina. Potom micanje ustima, a da se oči nisu otvorile:

— Cvjetan Tavelić od Velima... Protiv vojske bana Ivaniša Horvata... Jest, i četovođu sa srebrenim ruhom na štitu... I satnika bosanskih kopljanika... I stjegonošu sa zastavom Horvatova plemena... Jest! Moj brat Ivan brani naš tvrdi grad Velim... Ne! Nikada neću stupiti u vojsku gospodina bana... Osudite me na smrt! Rastrgnite me vezana za konjske repove-...

„Tvrdoglav kao oslić! To će mu biti propast, a šteta ga je", — mislio je Manfredo, ne znajući da su ove njegove misli već glasno izgovorili drugi.

— Tavelić, — promrmljao je. — Tavelić! To prezime dolazi od riječi tavel — pisar: Daleki djed mu je, dakle bio pisar... Kao i fratru Taveliću...

— Što je vama franjevac Nikola Tavelić? — upitao je Manfredo oporavljenog mladića, nakon nekoliko dana.

Sjedili su u Manfredovoj sobi i razgovarali. Gledali su se sa znatiželjom i oprezno kao što se promatraju novi znanci.

Cvjetan se trgnuo. Na lice mu se slegao oblak.

— Od kuda vi poznajete mojeg strica, franjevca Nikolu? On je daleko odavde.

— Čuo sam o njemu, — reče Manfredo kratko, ni malo se ne trudeći da glasom i izrazom lica uvjeri Cvjetana u istinitost svojega odgovora.

To još više razljuti mladog Taveliča.

— Smiješno je to. O meni i mojem junaštvu niste ništa čuli, a glasovi o jednom, od svijeta sklonjenom, redovniku — uspjeli su prodrijeti do vas!

Slučajem sam čuo, — ponovi Manfredo.

— Ja vam rekoh tko sam. A tko ste vi? — upita Cvjetan pomalo drzovito.

— Čuli ste moje ime a pleme i porijetlo su mi neznatni. Potičem od siromašnih plemića iz Dubrovnika.

— Daleko je od Dubrovnika do Griča i Susjedgrada. Je li vas želja za ratnom slavom dovela u ove krajeve?

— Umijem dosta vješto vladati mačem kada mi zaprijeti opasnost, — smiješio se Manfredo. — Ali ne žeđam za ratnim lovorom! To prepuštam vama, gospodine Cvjetane od Velima!

— Pravi vitez bi se stidio ovako govoriti! — planu Cvjetan.

— Zar sam vas uvrijedio?

— Niste mene, ali sebe jeste! Koji se vitez odriče bojnih pobjeda?

— Ja nisam nikakav vitez. Možda sam darovit u drugom pravcu. Moguće bih bio savršen — fratar!

— Danas su i fratari vitezi! Eto, naprimjer, subori gospodina Arlanda i braće Horvat; hospitalci svetog Ivana...

— Ako pođem među fratre, neću biti redovnik kao gospodin od Paližne. Bit ću više nalik vašem stricu...

Cvjetanov glasni smijeh ispuni odaju.

— Smijete se tako glasno da će popucati sva okna na prozorima, — reče Manfredo. — U njegovu glasu Cvjetan je prvi put osjetio sjenu srdžbe, kap žuči.

Gledali su se pravo u oči. Manfredo je bio namršten a Cvjetan je kušao da zadrži smiješak. Govorio je:

— Vrlo ste mi dragi, gospodine Manfredo. Vječno ću vam biti zahvalan za spasenje ispod Arlandova biča. Da nije bilo vas, sada ne bih sjedio u ovom naslonjaču i pripovijedao o svemu i svačem. Ali, čujte! Smijem li vam reći posve jasno i glasno što mislim o vama?

— Ako bude previše zlo, ja ću se znati naplatiti. Pa kao što ste mi sada vječno zahvalni, tada ćete me vječno proklinjati. Ne bojim se vas! Ali zapamtite, da biste me teško povrijedili, ako bi — zbog svoje „vječne zahvalnosti" — nastojali da me štedite! No, progovorite! Vi ste barem junak!...

— Eto, eto! I opet potvrđujete ono što sam kanio reći! Zar se vaš govor, koji potsjeća na bljesak oštroga mača, može smiriti do ponizne fratarske molitve. Nikada! Vas bi redovnici morali otjerati već poslije tri nepuna dana: Za to vam jemčim čašću svojega imena!

— Pa ja nisam ni mislio ozbiljno da pođem u samostan, — reče Manfredo.

— Znao sam to. Zato vam i rekoh sve ovo što ste čuli, — uzviknu Cvjetan. Manfredo ustade sa stolca.

— Dosadno je razgovarati s vama, — reče grubo. — Neka vam prave društvo ovi zidovi, tvrdi kao vaša pamet. Ja odoh da potražim Dežimira i Doroteju.

XV

Krčmarica u Mesničkoj ulici, tik samih gradskih vrata Griča opet se motala oko lojenica. Krčma je bila prazna i nepomične sjene su ležale po svim stvarima. Krčmarica je izbrojala nekoliko zlatnika na svom lijevom dlanu.

Dobro je, Eva, — čestitala je sama sebi. Čeznula je za starim danima, za dvojicom pobočnika bana Lučenca, ali je prodavala vino i svoje tijelo onima, koje je mrzila, jer su joj samo pogledi na primljene zlatnike mogli brže potjerati krv po žilama. Zlatnici su bili hrana njezine duše, a dva pobočnika su ih znala sipati pregršta u njezine ruke.

Čuvala ih je skrivene i dodavala neprestance nove na gomilu, čekajući svoj dan. To bi imao biti dan njezine sreće, sjajno jutro dočekanih sanja.

Sa tovarom zlata odputovati u daleko mjesto, gore na Dunavu, gdje te nitko ne zna i ne pozna. Stanovati u krasnoj kući i oblačiti se u svilu. Svakoga dana spavati do objeda, cijelo popodne gledati s prozora i navečer poći u šetnju. Udati se za još bogatijeg čovjeka, koji će sve što ima staviti pred njezine svilene cipelice na debelom sagu. Zapovijedati ljudima i plandovati u obilju.

Crvenilo grčke, plavet mljetačke, zlatna boja flandrijske svile plešu joj pred očima. Zlatnici na dlanu se pretvaraju u pojas od sitnih zlatnih pločica, koji osjeća težak i hladan oko svojeg trbuha. Zvone zlatnici među nemirnim prstima kao zlatne naušnice sa crvenim, žarkim draguljima.

Pjevuckala je kroz stisnute zube i cupkala među lojenicama u krčmi. Još malo, pa će zatvoriti vrata i pozvati strica Andraša da spusti preko vratnica tešku željeznu polugu. Vremena su zla. Treba čuvati život, vino i zlatnike. To ti je sve što imaš i što moraš čuvati, kao budale čast, poštenje i dobar glas razmišljala je po svomu Eva u krčmi.

»Što je to? Starac Andraš već ulazi na vrata?« — začudila se.

Ne, to nije bio Andraš. Bio je stražar, tamničar iz kule na Dvercima, starčić, slabašni kostur. Jedva je hodao, ali ne od slabosti. Valjda je negdje već pio.

Vukao se na klecavim koljenima, njihao se kao sjena i pao na klupu uz drevni stol.

— Daj mi piti, Eva, — mrmljao je bezubim ustima. — Hoću piti!

— Kasno je, — reče krčmarica. — Ja sam ženska glava. Starog Andraša nema i moram zatvoriti krčmu.

— Meni nemoj pripovijedati da se previše sramiš. Ti jesi žensko, ali si gora od svakog vojnika. Ne stidiš se ti i ne bojiš ni Boga ni ljudi. Ali, ništa zato! Doći će vrag po svoje! Možda će ti još večeras zakucati na prozor! »Hajde, vrijeme je! Ja sam tu! Zvala si me cijelog života, a nadala se — neću doći. Eto, došao sam. Ja uvijek dolazim po svoje! To si, Eva, zapiši za uho!« Sad znaš! Sad sam ti rekao. Daj mi piti!...

— Ne dam, — odgovorila je mlada žena oštrim glasom. Pijancima se mora uvijek snažno doviknuti i prerezati njihove glupe, pijane misli da vide gdje stoje; to je ona dobro znala. — Nema vina. Kasno je.

Mahnula je rukom, a zlatnik je zaplesao po zraku kao sjajna zvijezda i pao ravno na starčev stol. On spusti svoju tamnu ruku, modru od žila i starosti na tsvijetli kružić zlata.

— Hi-hi! — kikotao je i gušio se u vlastitom smijehu. — Ne dam, ne dam! Ja sam ga uloviol Ja! Sad je moj! Donesi vino — platit'ću zlatom!

U dva skoka Eva se našla uz starca. Kušala mu je oteti novac, ali se on branio svim silama. Stezao je u ruci zlatnik kao da će prije umrijeti, nego pustiti novac. Krčmarica je obezumljeno vrištila i tukla starca po glavi i rukama.

Njezina vika domamila je susjede i strica Andraša.

— Pomoć! Pomoć! — derala se Eva. — Nagovarao me je na grijeh, a kad sam mu se narugala, počeo me tući! Nudio mi je cijeli zlatnik za gadni grijeh, još ga ima u ruci! Pogledajte! Ja nikad ne lažem!

Zapanjeni starac isprva nije smogao ni riječi, a onda je sve bilo kasno. Njegovi mlađi drugovi, oružnici, otpremili su ga iz krčme u Mesničkoj ulici i zatvorili u onu istu tamnicu u kojoj je on čuvao Cvjetana Tavelića od Velima.

Stari stražar je sjedio na kamenu i mislio:

»Kako je to moguće? Ja sam u tamnici! Onaj mladi je bio neprijatelj, a mene su na isto mjesto zatvorili moji?! Onaj mladi je ubio trojicu naših bojovnika, a ja sam se borio uz njih trojicu u Dubravi i pred Kaptolom! Gdje je tu pravednost?«

Čuo je odgovor. Je li dolazio sa niskog kamenog stropa? Ili ispod zemlje? Kao da nije bilo glasa, a opet bile su jasne riječi. Isprva kao dosadna propovijed, ili nametljiva pouka učitelja djeci, a onda sve jače, svjetlije, jednostavno, malo grubo i malo porugljivo:

»Nisi znao da nema pravednosti na svijetu? Pa prošle su godine i godine! To već znaju i budale i djeca, samo ti ne znaš! Pravednosti nema među ljudima i nemoj je tu ni tražiti, ti pijana bačvo! Zapiši si to za uho!«

Pričinilo mu se da to govori sam sebi, a opet nije bilo tako.

— A gdje da tražim pravednost? — rekao je glasno.

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Papa Ivan XXIII je primio u audijenciju 106 porodica vatikanskih službenika sa troje ili više dece te im podelio posebne poklone.

Prve vatikanske poštanske marke pod novim Papom izašle su 2 aprila. To je serija od četiri vrednosti po 25, 35, 60 i 100 lira. U dve marke Papa Ivan XXIII stoji u pontifikalnom ornatu, ostale dve ukrašene su Papinskim grbom.

U Šangaju smešteno je 300 čč.ss. Kineskinja u zavodu sv. Josipa, bivšem samostanu od Pohoda. One su zaposlene u metalurgičnoj livnici u Cikaveju, u nekadašnjoj isusovačkoj rezidenciji.

U bazilici Marije Velike u Rimu postavljen je za ispovednika dominikanac Jacobitti za esperanto. Katolička radio stanica Hilversum u Holandiji daje svake subote vesti iz katoličkog sveta na esperantskom jeziku.

Oko 20 anglikanskih svećenika prelazi godišnje u katoličku Crkvu. Od obraćenja kardinala Newman-a godine 1890 obratilo se već 2000 anglikanskih pastora.

Obraćenje. Dr Lei Kuo-Ting, profesor na učilištu u Taiwan na Formozi, primio je sveto krštenje zajedno sa svojom petogodišnjom kćerkom; svoju suprugu i 9 godišnjeg sinčića sada on poučava u veri i sprema na sveto krštenje. To je uspeh O'Hara, bivšeg profesora socijologije na univerzitetu u Nankingu.

Prošle godine su u SAD katolici prigodom dobrotvorne akcije u korizmi skupili 3,5 milijarde dinara za sirotinju širom sveta. Njihovi biskupi su mišljenja da je ovogodišnja akcija bila još uspešnija.

Papa je primio u privatnoj audijenciji generalnog direktora Apostolata molitve p. Schwendemann-a. Tom prigodom je bila potvrđena lista nakana Apostolata molitve za 1960 godinu. Papa je još posebno pozvao članove Apostolata molitve na molitvu da bi zaključci rimske sinode urodili bogatim plodovima, za ekumenski koncil, za zbližanje od Crkve odvojenih kršćanskih zajednica, za mir i jedinstvo među narodima i za svećenička zvanja u istočnim zemljama.

Grčki kraljevski par treba da primi Papa u u privatnu audijenciju, kad ovi budu posetili Italiju u mesecu maju. Grčka inače ne održava diplomatskih odnosa sa Svetom Stolicom.

8. marta su se skupljali po svim bečkim crkvama prilozi za ublaženje stanbene krize. U prvom redu će se graditi stanovi za mlade bračne kandidate koji se zbog nestašice stanova ne mogu venčati, onda za porodice sa više dece, koje sada stanuju u nehigijenskim prostorijama. Već 1951 godine osnovan je u bečkoj nadbiskupiji poseban fond za izgradnju novih stanova.

Crkva je oduzela imprimatur »Bibliji u slikama«, koju je izdalo neko milansko nakladno preduzeće, pošto su bili učinci prvog sveska sasvim negativni. Biblijske slike su bile izrađene po uzoru na obične ilustrovane novine. U religioznim krugovima kršćanskim kao i mojsijevskim delo je bilo izazvalo prilično ogorčenja.

Sveti Oficij je izdao dekret kojim se poriče natprirodni karakter tobožnjih vizija i objava poljske redovnice č.s. Faustine Kovalske, koja je umrla 1938 godine u Krakovu. Zabranjuje se širenje slika Milosrdnog Spasitelja kao i spisa, kojima se širila ta pobožnost u obliku, koji je preporučivala imenovana č.s. Faustina. Biskupima se nalaže da se povuku slike i spisi iz oplicaja, ukoliko ih gde ima.

750 godišnjica franjevačke regule. 16 aprila o.g. u lateranskoj se bazilici slavi 750 godišnjica usmenog priznanja franjevačkih pravila, koje je dao 1209 godine sv. Franji Asiškom tadanji papa Inocentije III. Tom će se prilikom skupiti u velikom broju u pomenutoj bazilici 4 grane franjevačkog reda: franjevci, kapucini, minoriti i trećoredci. Očekuju se brojna zastupstva II i III reda.

Davaoci krvi - apostoli. Papa Ivan XXIII je govorio članovima italijanskog udruženja davaoca krvi i nazvao njihov rad apostolatom. Davaoci krvi su katkada bolesnicima poslednja nada i nova pobuda za pouzdanje u Božju Providnost. Ukoliko je ta služba utemeljena u pravoj kršćanskoj ljubavi, može postići oznaku kršćanske savršenosti. Papa je pozvao svet da što više osoba u granicama mogućnosti stave dragovoljno na raspoloženje svoju krv za svoju sabraću - bolesnike.

Svećenik - čovek Božji. Papa je primio u audijenciju 30 italijanskih biskupa i 3000 svećenika, prilikom dana italijanskog svećeničkog udruženja za misije (UCM) i u proslavu 100 godišnjice smrti sv. Ivana Vianeja. Tom je zgodom Papa naglasio da svećenik mora da bude čovek Božji. Svećenik mora sve ostaviti za sobom te se potpuno predati brizi za duše i delima kršćanskog milosrđa. Svoga biskupa mora savesno slušati i pažljivo obavljati svete stvari. Svećenik mora u prvom redu poznavati dve stvari: sveto Pismo i kalež. Uz to mora ga prožimati velika ljubav prema poverenom stadu. Uspeh u paslvi, završio je Papa, svećenik postizava, ako polazi čistim nakanama na posao te ne upotrebljava nikakvih sredstava koja suviše sliče svetovnim poslovima.

Prema oltaru. Papa je u javnoj konzistoriji 12 marta odredio otvaranje beatifikacijskog procesa, kojim bi mogao biti poljski konventualac Maksimilijan Kolbe proglašen blaženim. Imenovani je umro 14. 8. 1941 godine kao žrtva ljubavi prema bližnjemu.

Nešto statistike. Afrika je brojila 1920 godine 140 miliona stanovnika, od kojih 1,929.000 katolika. 1955 godine broj se stanovništva popeo na 223 miliona, a katolika na 17,740.000. Južna Azija (Afganistan, Pakistan, Indija i Cejlon) imala je 1920 godine 326 miliona stanovnika, a 1955 godine 499 miliona. Od toga je bilo 1920 godine 2,350.000, a 1955 godine 5,240.000 katolika.

SAD. Prema najnovijoj statistici u SAD ima 595.155 katoličkih Crnaca i 120.000 katoličkih Indijanaca. Za godinu dana katolički Crnci su porasli za 20.000, a katolički Indijanci za 3.000 osoba.

Agencija Fides saopštava da je Afrika 30. 6. 1957 imala 227,5 miliona stanovnika, od toga 21,117.175 katolika i 2.958.143 katehumena. Broj katehumena se odnosi samo na zemlje koje su pod jurisdikcijom Propagande. Broj katoličkih svećenika je tada iznosio 13.564, od toga 11.139 pod Propagandom. Domaćih afričkih svećenika je bilo 1.811, a bogoslova 1.523.

Italijanska katolička Akcija broji ukupno 3,211.000 članova, među kojima je više nego dva puta toliko ženskih nego muških članova. Odraslih muškaraca 311.000, žena 633.000, omladinaca 577.000, omladinki 1,225.000. Savez katoličkih studenata broji 3.621 člana, savez studentica 2 853. K tome treba dodati još 14.162 člana Akademskog saveza i 8.609 članova učiteljskih udruženja.

U Belgijskom Kongu kao i u susednim crnačkim zemljama postoji ružan običaj da zaručnik isplati izvesnu nagradu ocu odnosno bratu zaručnice. Zbog gramzljivosti se dešava da otac ili brat proda kćerku odnosno sestru onome, koji najviše plaća. Razumljivo je onda da tako kupljena žena ne ljubi ni muža ni svoj dom, nego se više manje oseća ropkinjom. Svi pokušaji evropskih misionara i kolonijalnih vlasti nisu još uspele iskoreniti taj običaj. Sada se u narodu samom počeo javljati pokret protiv tog običaja. Određena je maksimalna nagrada.

Za zaštitu kulturnih spomenika. Profesor Michels se je u Minhenu zauzeo da se svi značajniji kodeksi u Zapadnoj Evropi snime na bojadisani film, kako bismo dobili faksimile svih tih spomenika klasičnog i srednjovekovnog duha, koji je izvor i koren današnje evropske kulture.

Kanonik Kardajn, osnivač i duša žosističkog radničkog pokreta, vratio se krajem februara sa Dalekog Istoka, kamo ga je vodilo njegovo apostolsko poslanstvo. Na povratku se zadržao u Rimu. Papa mu je uputio posebno pismo s autogramom, u kome obnavlja priznanja ranijih papa velikom apostolatu koji on vrši. Papa spominje uspeli kongres žosista 1957 godine i podeljuje njemu, svim rukovodiocima i njihovim članovima apostolski blagoslov.

Havajska ostrva. Američki predstavnički dom i senat prihvatili su predlog da Havaji postanu 50 savezna država. Površina Havaja iznosi 16.000 km², a njihovo stanovništvo broji 575.000 duša. Od toga ima 200.000 Japanaca, 100.000 Havajaca, 74.000 belaca, 65.000 Filipinaca, manji broj Korejaca i Portoričana. Nešto preko trećine stanovništva pripada katoličkoj veri, oko 155.000. Katoličkih svećenika je 147.

Početkom marta je litvanska kolonija u Rimu svečano proslavila 500 godišnjicu rođenja sv. Kazimira, zaštitnika Litve, na kojoj je učestvovalo mnogo odličnih crkvenih i svetovnih ličnosti.

U Dunmore u Pensilvaniji (SAD) je župni upravitelj uspeo spasti Presveti Oltarski Sakrament iz goruće crkve. Nekoliko trenutaka iza toga strop se iznad oltara srušio.

Diplomatske porodice. Papa Ivan XXIII je primio u privatnoj audijenciji dekana diplomatskog kora kod Svete Stolice, austrijskog poslanika Dr Kripp i njegovu porodicu. Time se obnavlja stara tradicija, da šefovi diplomatskih misija kod Svete Stolice imaju pravo u privatnoj audijenciji predstaviti Papi članove svoje porodice. U kratkom vremenu Papa će upoznati članove porodica diplomatskih predstavnika.

Na blagdan sv. Josipa sve zgrade Vatikanskog grada bile su iskićene zastavama u počast sv. Josipa, zaštitnika svetog Oca Ivana XXIII. Tog je jutra Papa služio svetu misu u bazilici sv. Petra pred 3.500 rimskih uličnih čistača. Papa je sam lično pričestio oko 1.000 vernika, od kojih su mnogi bili u radnom plavom odelu. — Taj je dan primio čestitke svojih nećaka i nećakinja, kao i čestitke 21 kardinala koji su se nalazili u Rimu. Posle podne bila je znamenita audijencija rimskih bolesnika u crkvi sv. Petra, koja se pretvorila u potresnu manifestaciju spremnosti na žrtve među rimskim vernicima. Rimsko je stanovništvo stavilo na raspolaganje 250 privatnih vozila za transport bolesnika. Isto tako se javilo 80 taksista za besplatan prevoz za čitavo posle podne. Do 15 časova smešteno je bilo 4.500 bolesnika u crkvu sv. Petra. 300 bolesnika doveli su na nosilima, 450 na posebnim kolicima. Kad je Papa tačno u 16 sati ušao u baziliku, bio je oduševljeno pozdravljen. Pred papin presto doveli su tri bolesnika na nosilima, koji su Papi doneli simbolički molitve svih bolesnika s obećanjem da će svoje bolove prinositi za tri velike papine nakane: za rimsku sinodu, za ekumenski koncil i za obnovu crkvenog zakonika. Papa je uputio bolesnicima očinske reči u kojima ih je pozvao da prikažu svoje trpljenje za jedinstvo Crkve i za mir na svetu. Posle govora Papa se uputio sam bez pratnje među bolesnike te ih utešnim rečima hrabrio. — Uveče Papa se uputio u crkvu sv. Apolinara, koja je naslovna crkva kardinala Tardini-a, a posle toga je bila u Colegio Romano otkrivena spomenploča papama Piju XII i Ivanu XXIII koji su ondo učili. Istog je dana Papa napunio 34 godine episkopata.

Engleska kraljica-majka će iza 20 aprila posetiti Rim i zadržati se tamo nedelju dana. 26 aprila biće primljena u audijenciju kod svetog Oca. Pratiće je princeza Margarita. U izvesnim krugovima u Engleskoj taj kraljičin korak nije naišao na odobravanje.

Tomino evanđelje. Profesor Cullman je najavio da će u Nju Jorku pred »Union theological Seminary« održati konferenciju o otkriću vrlo starog dokumenta koji sadržava tobože 114 Kristovih izreka, a o kome se dosad nije ništa znalo. Taj je dokument bio pronađen 1946 godine u Gornjem Egiptu, nekih 100 km od Luksora, u nekom ćupu pokraj groba, iskopanog u kreču. Pronašli su 44 koptska spisa, među kojima i Tomino evanđelje. Otkriće samo je bilo objavljeno, ali sadržaj tih spisa još nije bio objavljen. Tekst je sada identifikovao profesor Dr Šarl Puech te će ga ove godine objaviti. Tomino evanđelje spada svakako u red apokrifnih spisa. Otkriva verske nazore onih krugova među kojima je taj vrlo stari spis nastao. Kristu se pripisuje rečenica: »Onaj koji je blizu ognja i koji je daleko od mene, taj je i daleko od kraljevstva«.

Italijanska Katolička Akcija ima u 1958/59 godini za predmet proučavanja liturgiju. U tom smislu izašlo je više knjiga da asistentima pomažu u tom radu. Pomoćnik glavnog asistenta Msgr Cardini je izdao »Vodič za 7. kurs religiozne literature« od 400 stranica sa 20 lekcija, sastavljenu na temelju liturgijskih dokumenata poslednjih papa. Isto tako je izdao Liturgijski direktorij Italijanske katoličke Akcije od 120 stranica. Iz tih se knjiga vidi, da se u Italiji ozbiljno radi na unapređenju učešća vernika u liturgiji.

Papina poruka bolesnicima. Papa Ivan XXIII je primio u audijenciju članove »Kružok dobrovoljaca trpljenja« te je tom prilikom preko radia uputio reči ohrabrenja svima bolesnicima sveta, neka prinose svoje fizičke muke i molitve za spasenje sveta i za posvećenje duša. Papa je izjavio da ima na svetu mnogo ljudi koji gledaju na trpljenje kao na najveće zlo. Ali, milošću Božjom, svi se ljudi ne uzdižu buntovnički protiv tereta trpljenja. Ima bolesnika koji razumevaju smisao trpljenja i koji računaju s mogućnošću da doprinose spasenju sveta, kad prihvaćaju svoj mukotrpni život onako kao što ga je prihvatio Krist. U predvečerje svete sedmice Papa je pozvao bolesnike neka razmatraju tajnu križa. Krist je učio ljude svojim rečima i primerom, delio im dobrote svojim čudesima, ali spasio, otkupio je svet pre svega svojim trpljenjem i svojim križem. — Podsećajući konačno da je Bl. Gospa pozivala sv. Bernardicu na molitvu i pokoru, Papa je dodao: Rad i trpljenje su prva pokora koju je Bog naložio čovečanstvu, palome u greh. Ali kao što greh izaziva srdžbu Božju, isto tako u duhu pokore primljen rad i trpljenje privlači Božje milosrđe na ljudski rod. Papa je završio poruku time što je sve bolesnike sveta preporučio pomoći milosrdne Device Marije.

Bečka nuncijatura. Sveta Stolica ima već od 1581 godine u Beču svoga nuncija. Dosad ih je bilo već 97. Među njima je bio i Antun Pignatelli, koji je kasnije vladao Crkvom kao papa Inocentije XII od 1691—1700. Sadašnji nuncije Msgr Dellepiane, koji je u februaru slavio svoju 70 godišnjicu, nalazi se već gotovo 10 godina u Beču.

Cirkusima. P. Schöning je zamolio Papu da blagoslovi ukupno cirkusko osoblje Austrije, Nemačke i Švajcarske. Papa se rado odazvao molbi te slao svoj apostolski blagoslov tome osoblju i njihovim porodicama. P. Schöning koji je duhovni pastir tog osoblja, je izjavio da imaju cirkuški glumci mnogo vere te da često bolje odgajaju svoju decu nego mnoge druge porodice.

Nesašica crkava. Kao u svim velikim gradovima tako se i u Parizu oseća velik nedostatak crkava, naročito u predgrađima. Poznato je da su poslednji pariski nadbiskupi kardinali Verdje, Sijar i sadašnji Feltin mnogo radili na izgradnji novih crkava. Međutim, predgrađa brže rastu nego se nove crkve dižu. Pariz ima sa predgrađima već oko 6 miliona stanovnika.

Od vrata do vrata. U Engleskoj se organizuju laičke grupe katolika. Oni prvo pohađaju posebne kurseve, da mogu odgovarati na obične prigovore protiv vere. Onda po dva i dva posećuju svako stanovanje praktičnih katolika i nastoje pridobiti ih za aktivniji verski život i učešće u katoličkim karitativnim i misijskim organizacijama. Mlitave katolike pridobivaju za redovno posećivanje svete mise, odnosno da se približe svećeniku. Nekatolike pozivaju neka se zainteresuju za katoličku veru putem raznih razgovora, kurseva ili time da naruče kakvu knjigu o Crkvi.

Velika nagrada katoličke literature, koja se ove godine po peti puta dodeljivala u Parizu, primio je švajcarski romanopisac Moris Zermatten za svoje ukupno literarno delo prilikom objavljivanja poslednjeg njegovog romana »Aretuški izvor« (La fontaine d Aréthuse). Moris Zermatten se rodio 1910 u Švajcarskoj. Njegov je maternji jezik francuski. Napisao je sedam romana, eseje o Rilkeju i Ramuzu. Zauzima položaj potpretsednika udruženja švajcarskih književnika, predaje francuski jezik i literaturu na liceju Sijon. U sretnom braku ima šestoro dece. Moris Zermatten dostojno predstavlja katolički pravac u švajcarskoj francuskoj literaturi.

Papa Ivan XXIII je prigodom crkvenih obreda na veliki četvrtak u lateranskoj bazilici oprao noge 13 bogoslova. To se desilo prvi puta posle 1878 godine. Broj 13 umesto 12 odgovora staroj tradiciji, koja siže sve do pape Grgura Velikog (590—604). Prema predanju taj je Papa na veliki četvrtak odjednom zagledao pred sobom 13 siromaha. U snu mu je bilo posle objavljeno da je trinaesti siromah predstavljao Krista.

Na ostrvu Samos u Egejskom moru, koji pripada Grčkoj, bio je odlikovan katolički svećenik Francuz p. Galliou srebrnom medaljom zato: 1) što je u teškim danima okupacije 1941 do 1942 sam organizovao pomoć siromašnim i gladnima, kad je svaki dan nahranio do 1.000 osoba. 2) što je 17 novembra 1943 godine prilikom bombardovanja sa nemačke strane — kad je narod pobegao napolje — sam organizovao bolničarsku službu, obilazio ruševine i pružao prvu pomoć nastradalima te 3) što je prigodom odlaska okupatora sa Samosa sprečio godine 1944 da nacisti unište pristanište, tako što je više puta uzastopce odvažno i rizikujući samoga sebe dolazio okupatorskim vlastima i molio ih da ne uništavaju narod. — P. Francois Galliou je svećenik Lijonskih afričkih misija. Rodio se u Breslu u Normandiji 1906 godine, 1932 bio je posvećen za svećenika, onda je služio u Africi, a 1938 godine došao je na Samos, gde se i danas nalazi. Samos ima manju katoličku koloniju, njihov duhovni otac postao je otac i dobročinitelj svih otočana.

Madžarski biskup iz Sekešfehervara slavio je 9 marta o. g. 80 godišnjicu života. Tom je prigodom Papa Ivan XXIII poslao madžarskom crkvenom dostojanstveniku pismo s autogramom i toplim čestitkama. Posle smrti znamenitog biskupa Prohaszke imenovani je nasledio njegovo mesto te se nalazi sada već 32 godine na čelu sekešfehervarske biskupije.

Trešvil je predgrađe Abidana, prestonice Obale Bjelokosti. To se predgrađe izvanredno brzo razvija. Nastalo je tek 1950 godine, a ima već 75.000 stanovnika ,od toga 15.000 katolika. Za Uskrs je primilo 300 katehumena sveto krštenje. Kako se tamo nalazi pravi konglomerat nacija i jezika, to se pouka za sveto krštenje davala na 18 jezika. 1.500 katehumena podeljeni su po grupama prema jezicima. Oni se rekrutiraju iz svih staleža i od svakog kulturnog stepena. Pošto nemaju dovoljno odgovarajućih prostorija, pouka se obično odvija pod slobodnim nebom. Jedina župska crkva tog predgrađa je crkva Naše Gospe. U njoj ima mesta za 1800 sedišta i 700 stajališta. Svake nedelje u 9 sati služi se misa za školsku mladež, koje ima oko 3.000, pola dečaka, pola devojčica. Od 10—11 sati svake se nedelje prosečno krsti 12 dece. Liturgija se obavlja uz pevanje korala ili višeglasnih melodija. 1800 dece pohađa misiske škole, a 1.200 državne. Razvijen je rad katoličkih organizacija: žosisti, skauti, Marijina legija, Kršćansko ognjište itd.

Savez Otpora za ujedinjenu Evropu priredio je 22 marta 1959 hodočašće u Dachau da počasti uspomenu na 10.000 žrtava tog naci-

stičkog logora te da se učvrste u otporu protiv oživljavanja takvih metoda i ideologija. Kongres je predložio da taj Savez preuzme pokroviteljstvo izgradnje evropskog sela Ane Frank u Bergen-Belsen u Norveškoj, koje se sada izgrađuje.

Nadbiskup Tananarive, glavnog grada Madagaskara, je svoju korizmenu poslanicu posvetio pitanju privatnih misijskih škola. Naglasio je da misijske škole na tom ostrvu postoje sve od 1883 godine te da ima danas oko 150.000 omladinaca koji u njima primaju školsku obuku, samo u njegovoj biskupiji oko 40.000. U tim se školama ne radi isključivo samo o sticanju intelektualne izobrazbe nego i o vaspitanju. Prema nauci Crkve roditelji su pozvani da upravljaju sveukupnim odgojem svoje dece. Kako je za katoličke roditelje preteţak teret da sami izdržavaju svoje katoličke škole, to se nadbiskup obraća državnim organima za pomoć katoličkim školama. Katolički odgoj, produžio je nadbiskup, daje državi najbolje odgojene građane, Crkvi svesne katoličke laike, svećenička i redovnička zvanja. Stoga poziva sve svoje vernike da svim snagama podupru razvoj katoličkog školstva.

Dr Ljubomir Marković — umro. Krajem februara 1959. Zagreb je sahranio jednog od najodličnijih katoličkih kulturnih radnika Hrvatske. Bio je to 72 godišnji **profesor literat, literarni** kritik i esejist. Marković je bio ranije urednik i pisac Hrvatske Prosvjete. Kao profesor narodnog jezika i literature bio je otac i odgojitelj mnogim đačkim pokoljenjima. Isticao se kao čovek duboke iskrene vere, koji je iz religioznih pobuda ostao bez vlastite porodice čitav život. Davao je svetao primer izgrađenog katoličkog intelektualca. Gospod Isus bio mu bogata nagrada na nebu, a na zemlji izniklo mu mnogo vrednih sledbenika!

Svećenički naraštaj u Nemačkoj. Godine 1938 dolazilo je na 100.000 katolika 22 bogoslova, a 1956 godine samo još 14. Naraštaj svetovnih svećenika u Nemačkoj nije dovoljan, da pokrije gubitke iz vremena rata, redovnih smrtnih slučajeva i da pokrije potrebe obzirom na porast stanovništva. Najviše naraštaja dolazi još uvek ne iz gradova nego iz provincije. Slobodna zvanja i seljaci daju toliko svećeničkih zvanja, koliko ih za njih treba, činovnici i nameštenici daju više, a radničke porodice manje. Najmanje svetovnih svećenika ima kölnska nadbiskupija, gde dolazi 4,4 svećenika na 10.000 vernika.

Nemačka katolička kolonija u Rimu broji oko 2.600 članova. Crkva nemačkog zavoda »Anima« je kao njihova župska crkva, a Msgr Wolf njihov župnik. Za nemačku decu postoji posebna nemačka škola, u kojoj njihov župnik drži veronauku. Dalje vodi dva udruženja: jedno za vaspitačice sa 125 članica, a drugo za kućne pomoćnice sa 200 članica.

Istorija blaženog Minha je naslov novog katoličkog filma u Južnom Vietnamu. Njegovu scenariju pripremio je redemptorist p. Yen. Film se daje sada s velikim uspehom. Glavni glumac koji je davao bl. Minha, sada se priprema na sveto krštenje. Film obrađuje istorijski lik jednog vietnamskog mučenika-blaženika. Bio je to bl. Andrija, pratilac i katehist slavnog Aleksandra iz Rhodes-a. Andrija se rodio 1625 godine u Phu-Yen. Dečak od 15 godina pokrstio se, onda ušao u školu za katehiste, svečano položio 31 jula 1643 zavet svete čistoće. Godinu dana je neumorno vršio službu katehista i u 19 godini života umro mučeničkom smrti.

Francuska. Krajem marta o. g. održavale su se u Šerburu velike pučke misije. Odabrano je bilo 80 misionara iz raznih redova i kongregacija. Francusko pastoralno središte u Parizu je izradilo planove za te misije. Računa se da će te misije obuhvatiti oko 90.000 duša.

Relikvije sv. Pija X će ostaviti Vatikan 10 aprila te će biti prevezene posebnim vozom u Veneciju. Tamo će biti izložene u crkvi sv. Marka. Na povratku za Rim svečevi ostaci će posetiti sva mesta i gradove u kojima je radio: Riese, Padovu, Trevise i Mantovu.

U Rimu, u lateranskoj bazilici je bio zaređen za svećenika znameniti bivši anglikanski pastor, sadašnji konvertit M. Walton Honnah, koji je stekao velik publicitet zbog svojih knjiga o masoneriji.

Belgija. Izveštaj, pročitan na kongresu belgijskog radničkog pokreta, govori da u toj zemlji 49% vernika obavlja svoju nedeljnu dužnost. U flamanskim provincijama taj procenat dostiže 60,2%, dok se u Valoniji spušta na 30,7%, a u Brislu pada na 24%.

Filipini su jedina katolička zemlja Dalekog Istoka, gde broj katolika dostiže 81,7% stanovništva. Svećenika ima tamo samo 2.830. Zvanični Filipinski jezik je tagalog, kojim stvarno govori samo jedna trećina stanovništva, inače se služe drugim jezicima. Od stranih jezika engleski je najviše proširen. Po rasnoj pripadnosti Filipinci su 70% malajsko indonežanske rase, 10% kineske, a 20% polomalajske. Evropskog i mešanog stanovništva ima malo. Katoličko školstvo je slabo razvijeno. Privatnih škola ima u zemlji 2.000, od kojih 612 katoličkih. Katolici imaju jedan svoj univerzitet sv. Tome u Manili.

Bambusove orgulje. P. Diego Cera počeo je sastavljanjem tih orgulja 1818 godine. One imaju 950 pišťaljki iz bambusa. Bambus je bio 6 meseci pokriven slojem peska da bi se izbegla zaraza raznih insekata. Orgulje su bile dovršene 1822 godine. Imaju pet oktava. Njeni blagi zvuci se za 137 godina nisu promenili. Prilikom nekog zemljotresa, od kojih zemlja mnogo pati, teško su nastradale, ali su ih popravili. Filipinci su sa više razloga nazvani Italijani Dalekog Istoka.

U Braziliji se gradi nova prestonica, nazvana Brazilija, koja upravo treba da nadomesti Rio de Janeiro. Direktor te izgradnje M. Ernest Silva je objavio preko radia neke smernice po kojima se gradi nova prestonica. Prema dekretu predsednika Republike obezbeđeno je zemljište za župsko crkvo i druge crkvene zgrade, dalje za bolnice i kulturne potrebe, škole i slično. Svakih 15.000 stanovnika sačinjavaće jedan sektor, upravnu jedinicu u građanskom i crkvenom pogledu. Direkcija za novu prestonicu već je metropolitanskom Ordinarijatu Goiana poklonila zemljište za 22 župe, za svaku po 15.000 m². Nadbiskup Dom Fernande Luiz je uglavnom već odredio župnike budućih župa. Svaka župa će imati 15.000 vernika. Njima će većinom upravljati redovnici, pošto u toj zemlji nedostaje svetovnih svećenika. Svakako je pohvalno što graditelji nove prestonice najveće katoličke države na svetu, misle na duhovne potrebe budućih stanovnika. Ukoliko bude lepši i razvijeniji verski život, utoliko će biti u njemu manje nemorala i kriminala.

Napisi pod papinskim oltarom u crkvi sv. Petra u Rimu potvrđuju da je na tom mestu u prvoj polovini 2 veka već bio Petrov grob te da su se vernici njemu uticali za pomoć. Napisi iz prve polovine drugog veka na onom mestu rečito govore da je bio tamo apostol Petar sahranjen. Knjigu u tri sveska, koja o tome piše, uručili su 18 marta o. g. papi Ivanu XXIII.

U Italiji je neki muž tužio svoju ženu za preljubu, što se dala umetno (artificijalno) oploditi po semenu od treće osobe. Prvostepeni sud je ženu oslobodio, drugi je oglasio krivom. Crkveno je stanovište u tom slučaju sledeće: žena nije počinila preljube, pošto nije imala snošaja s onom trećom osobom, ali je takav način oplođavanja nemoralan i teško grešan.

Svetski euharistički kongres u Minhenu će se održati iduće godine od 31 jula do 7 avgusta. Pripreme su već u toku. Sastavljena je 21 komisija koja će organizovano svaka na svome području voditi sve pripreme.

Internacionalni Klub za film, pozorište i štampu u Hamburgu izabrao je palotinskog patra Heinzpeter Schöning iz Freising-a za doživotnog predsednika, obzirom na velike zasluge koje je stekao svojim pastoralnim radom među cirkuškim osobljem. Nastupom uskršnjeg raspusta p. Schöning je opet otišao na put. Posetiće sve cirkuške grupe, koje se nalaze u Nemačkoj.

Sijam (Tailand) je tipično budistička zemlja u Južnoj Aziji. Kršćanska se vera vrlo polagano širi. No, ipak u poslednjih 10 godina broj se katolika više nego udvostručio, i sada ih ima 106.326. Broj se svećenika popeo od 57 na 144, broj domaćih sijamskih čč. ss. povisio se od 278 na 435, bogoslova od 11 na 43, malih seminarista je 278.

UREDNIKOVA POŠTA

OŠT. Odgovor: Sv. Emerik je bio sin sv. Stefana I, madžarskog kralja. Rodio se 1007 godine, a umro 1031 godine usled rana koje dobio na lovu, u starosti od 24 godine. Papa Grgur VII ga je proglasio 1083 godine svetim. Ime Emerik dolazi od nemačkog Henrika, a mi bi rekli Mirko.

I. M. Pitanje: U bibliji se nigde ne spominje da je neko Mojsiju pomogao nositi kamene ploče s vrha Sinaja. Budući da je teskt 10 Božjih zapovedi dosta opširan, morale su ploče biti dosta velike i teške. Je li moguće ga ih je Mojsije sam nosio? Odgovor: Kod Boga nije ništa nemoguće. Kad je Bog učinio tolika i takva čudesa prigodom izlaska Izraelaca iz Egipta i za vreme njihova boravka u pustinji, kako bi bilo Bogu teško udesiti da je Mojsije doneo ploče zapovedi u izraelski tabor.

P. Č. Odgovor: Vaše me je pismo mnogo obradovalo. Zahvaljujem vam što takvom ljubavlju pratite naš mesečnik. Poslane pesme doduše nisu za štampu, ali je pohvalna činjenica da se zemljoradnik vežba u sastavljanju stihova.

Dr fra IVAN GLIBOTIĆ izdao je kompoziciju psalam 50 Smiluj se meni, Bože. Naručuje se kod autora: Vrgorac, Dalmacija.

A. K. PŠM. Odgovor: Po pitanju borbe protiv psovke pročitajte odlomak iz »Života Dominika Savija« u 5 broju o. g. »Blagovesti«. Nastojte nasledovati njegov primer kako postupati sa psovačima. Naknada i dobrota-

G. Š. Pitanje: Da li bi katolička Crkva pristala na promenu kalendara prema kome bi bio Uskrs određen na izvestan dan u mesecu, recimo na 9 april? Odgovor: Pitanje kalendara je disciplinsko pitanje, ne zadire ni u dogmu ni u moral. Ako bi reformirani kalendar bio takav, da bi dotični dan u aprilu uvek bila nedelja, držim da ne bi bilo naročitih poteškoća da se takva reforma prihvati.

A. B. Odgovor: Pohvalno je primati svetu pričest na prve nedelje u mesecu, naročito ako to činite kao štovateljica presv. Srca Isusova. Ali veliko obećanje Isusovo odnosi se samo na pobožnost devet prvih petaka.

K. F. Pitanje: Čuo sam da su se u prvim vekovima katolički svećenici ženili. Koliko vremena je to trajalo? Koji Papa je ukinuo taj običaj i zašto? Odgovor: Zakon neženstva ili celibata nije Bog postavio nego Crkva. Ali već Krist sam i za njim apostoli naglašavali su veliku vrednost devičanstva odnosno neženstva. Svećenici produžavaju Kristovo delo: propovedaju reč Božju, služe svetu Misu, dele svete sakramente i vode narod kao dobri pastiri u nebo. Svećenici su Kristovi zastupnici na zemlji, pa nije čudo što se osetila potreba da budu oni Kristu i po devičanskom životu što sličniji, da bi tako što dostojnije mogli obavljati uzvišenu svećeničku službu. — Stoga je Crkva odmah u početku radije odabirala svoje službenike između onih koji su

se dragovoljno odrekli ženidbe. Ispočetka je Crkva samo zabranjivala da bi sklapali ženidbu oni koji su već primili sveti red. Istotako apostol Pavao zabranjuje onima koji žive u drugom braku primanje svećeničkog reda. U prvim vekovima se dešavalo često da su ženjeni svećenici živeli kao neženje. Zato je sasvim prirodno postavila takav zahtev crkvena sinoda u Elviri god. 300. Veliki pape Leon I i Grgur I su se svom snagom zalagali da svećenici žive kao neženje. Na crkvenom saboru u Niceji gde su bili gotovo isključivo biskupi s Istoka nije bio usvojen takav predlog. Stoga je na Istoku ostala ranija praksa koja je postala zakon. Svećenici mogu biti oženjeni, ali su se morali oženiti pre rukopoloženja. Ko je već rukopoložen ne može sklapati braka. Biskupi moraju biti neženje, stoga se redovno i biraju iz monaških redova. — Nema verovatnosti da bi katolička Crkva latinskog obreda popustila od zakona celibata, koji se polagano uvodio u Crkvu kao najpogodnije rešenje. Slučaj Rudolfa Geteja, nemačkog obraćenika koji je postao katolički svećenik, a dalje ostao kod svoje žene, sasvim je izuzetan.

Š. G. Odgovor: Mesečeve mene po pitanju Uskrsa utvrđuju se po Metonovom cikluškom računu, a ne strogo astronomski. Uskrs može biti najranije 22 marta, što je vrlo redak slučaj, a najkasnije 25 aprila, što se u ovom veku desilo samo 1943 godine.

ZGB. Odgovor:. Kada postoje opravdani razlozi da se plašite u braku dece, moralisti preporučuju onda Knaus Oginovu teoriju. Onanija kao i sve metode za pozitivno sprečavanje začeća moralno su zabranjene i pred Bogom težak greh.

Š. J. Odgovor: Kod nekih redovničkih zajednica postoji granica do 36 godina starosti, do koje se primaju kandidatice. No, poglavari su međutim potpuno slobodni da odbiju i mnogo mlađe kandidatice, ako predviđaju da im ne odgovaraju. Govorite o toj stvari sa svojim ispovednikom te se držite njegova saveta.

U SVIBNJU

U svibnju ne znam za maglene sate
strepnje i tuge. Sja nebo u zlatu.
U svibnju se zvijezde meni vrate
i rosne nade u prvome cvatu.

U svibnju starinske pjesme skladam
što ljudskoj duši su vječno nove
U svibnju snatrim, u svibnju se nadam
da Majka me traži i k sebi zove.

Zbog Nje su cvijeća puni oltari,
zasuti pjesmom crkve svodovi.
Djeca su njezina mladi i stari,
svi naraštaji i svi rodovi

Ona zna cijenu naših boli,
njih će pokazat u sudnjem času.
Za naše grijehe usrdno moli,
u našu žalost proljeće nasu.

O, Rajska, Djevo, Kraljice naša,
Ti Sveta Majko, Zoro od Zlata!
Otvori širom kajanju našem
svibanjskog neba sunčana vrata!

O BLAGDANU DUHOVA

Široko otvorena su vrata.

Uniđite, narodi!

Neka ne bude jedan jedini ljubljen, a svi ostali odrinuti.

Neka se ne časti jedan jedini pred tuđima i neka ih ne plaši u Ime svemogućega Boga.

Zidovi svetoga Grada neka se otvore.

I daleko neka se prospe njegovo svijetlo kao znak spasenja onima, koji lutaju u tami.

Nitko neka ne bude isključen.

Dođite, uniđite, vi narodi, bez oružja i svečenom prostoru.

Kao bujica neka provali iz grada Gospodinova, da napoji lice zemlje.

Dođite, uniđite, vi narodi, bez oružja i svečano obučeni.

Došao je dan izmirenja i mira.

Uniđite bez srdžbe, bez gorčine, bez misli na osvetu.

Radosno primite u posjed, što vam se kao dar daje, a što vam je jednoć bilo uskraćeno.

Nemojte se osjećati tuđinci

Donesite sebe same kao radosni žrtveni dar i primite ga natrag tisuću puta blagoslovljeni i posvećeni.

Niste ovamo pozvani kao robovi.

Nitko vas neće orobiti.

Bog, koji vas zove, Bog je koji daruje.

U svojim će vas zidinama nastaniti kao veliki novi narod.

Kao u zavičaju stanujte pod sjenom Njegova Svetišta.

Predite i nastanite se u svetom predjelu.

Nemojte onesvetiti prostor, vi narodi.

Pustite svoje bogove vani i nemojte ih sakrivati potajno.

Samo jedan Gospodar vlada ovdje.

Održite mir, kojemu ste pozvani.

Nitko od vas neka ne želi biti veći od drugoga.

Vi ste pozvanici i nadareni.

Carstvo se zove milost.

Sva bogatstva će vam stajati na raspoloženju.

Isto tako dan i noć stan vašega Boga stajat će vam otvoren.

Dođite ovamo, narodi, sa granica zemlje i poklonite se Gospodinu.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533.

Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina broj 39 — Telefon br. 20-268.